

Makale Türü: Araştırma makalesi

ÇALIŞAN BİREYLERİN EVLİLİK UYUMLARININ İNCELENMESİ

Didem DEMİR ERBİL

Doktora Öğrencisi, Hacettepe Üniversitesi, İ.İ.B.F., Aile ve Tüketici Bilimleri, didemdemir@hacettepe.edu.tr
ORCID Numarası: 0000-0003-2174-8184

Oya HAZER

Prof. Dr., Hacettepe Üniversitesi, İ.İ.B.F., Aile ve Tüketici Bilimleri, ohazer@hacettepe.edu.tr
ORCID Numarası: 0000-0002-0380-6865

Received: 25.04.2018

Accepted: 12.10.2018

ÖZ

Bu çalışmada; çalışan bireylerin evlilik uyumu araştırılmıştır. Sosyo-demografik özellikleri belirleyen form ve Evlilik Uyum Ölçeği veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini, evli ve çalışan 206 erkek ve 194 kadın olmak üzere toplam 400 kişi oluşturmuştur. Veriler SPSS programı aracılığıyla analiz edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, katılımcıların %20,3 'ü evliliklerinde uyumlu, %79,7' si ise evliliklerinde uyumsuzdur. Ayrıca evlilik uyumu ile yaş, eğitim durumu, çalışma süresi, aylık gelir, evlenme yaşı, evlenme biçimi, evlilik süresi ve çocuk sayısı arasında anlamlı bir ilişki bulunurken($p<0,05$); cinsiyet ve görev arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.($p>0,05$)

Anahtar Kelimeler: Evlilik, evlilik uyumu, evli ve çalışan bireyler, sosyo-demografik özellikler.

EXAMINATION OF MARRIED AND WORKING INDIVIDUALS' MARITAL ADJUSTMENT

ABSTRACT

In this research, working individuals' marital adjustment were investigated. The form that determine the sociodemographic characteristics and the Marital Adjustment Scale were used for collecting data. The sample of the study was consisted of 400 married and working individuals, 194 of them were female and 206 of them were male. Datas were analyzed using SPSS software. According to results of the research, %20,3 participants have well adjusted marriages, on the other hand %79,7 participants have poorly adjusted marriages. Moreover, while significant differences have been determined between marital adjustment and age, educational level, working time span, revenue, marriage age, format of marriage, marriage time span and number of children ($p < 0,05$), there have been determined no correlation between marital adjustment and gender and business position. ($p > 0,05$)

Keywords: Marriage, marital adjustment, married and working individuals, sociodemographic characteristics.

GİRİŞ

Evlilik ilişkisi, literatür genelinde araştırıldığı; bu ilişkiyi tanımlamaya yönelik bir çok farklı kavramın kullanıldığı dikkati çekmektedir. Bu kavramlar genellikle, evlilik uyumu, evlilik doyumu, evlilik tatmini, evlilik mutluluğu ve evlilik kalitesi olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tüm bu kavramların nasıl tanımlanacağı ve ölçüleceği konusunda henüz tam bir fikir birliği olmaması, bu kavramların içeriklerinin benzer olduğu ve her birinin evlilikteki etkileşimi ve karşılıklı tutumları betimlediği düşünülmektedir (Johnson ve Booth, 1998: 902). Özellikle evlilik uyumu ve evlilik doyumu kavramları, aralarında yüksek korelasyon olması nedeniyle sıklıkla eş anlamlı olarak kullanılmaktadır. Evliliklerinde doyumu sağlayan çiftlerin aynı zamanda uyumlu çiftler olduğu da belirtilerek bu iki kavramın aslında aynı kavramlar olduğu ileri sürülmektedir (Akar, 2005: 25).

Toplumun temel taşı olan aile “evlilik” başlığı adı altında resmi bir anlam katarak toplumun düzenini sağlamakta ve bireyin bir paylaşım içine girmesine imkân vermektedir (Özgüven, 2000: 8). Bu bağlamda, Kışlak (1982:50) evliliği, “toplumsal yapıyı farklı yönlerden etkileyen resmi, duygusal, davranışsal, biyolojik yönleri olan kültürel ve sosyal bir sistemdir” olarak tanımlamıştır. Saxton (1982: 217) ise evliliği daha geniş kapsamda, “iki insanın kalıcı bir beraberlik için bir araya geldiği, aile kurmayı ve neslinin devamlılığını sağlamayı amaçladıkları, birbirlerine ve çocuklarına karşı ortak sorumluluklar üstlendikleri, birbirlerine bağlı olan etkileşimsel sistemlerden oluşan evrensel bir kurum” olarak tanımlamıştır.

Sosyal yaşamın bir parçası olan evlilik, bireylerin uyum sağlamasını gerekli kılan bir beraberliktir. Ruhsal, duygusal, cinsel ve sosyal ilişkileri içerisinde barındıran evlilikte uyumunun sağlanmış olması eşlerin fiziksel ve psikolojik sağlıklarının da temelini oluşturur (Kalkan, 2002: 18).

Spainer (1975), evlilik uyumunu; “eşlerin çatışmadan uzak ve önemli konular üzerinde anlaşmaya vardıkları, bununla beraber aynı boş zaman aktivitelerinden hoşlandıkları ve aynı aktivitelere birlikte katıldıkları, son olarak da birbirlerine duygusal yakınlık gösterdikleri bir evlilik” olarak tanımlar.

Locke ve Wallace (1959), evlilik uyumunu; “çatışmaların çözümlenebildiği, eşler arası doyumun hissedilebildiği, ortak aktivite ve faaliyetlerin birlikte yapılabildiği ve karşılıklı beklentilerin karşılanabildiği bir evlilik” olarak tanımlamıştır.

Erbek vd. (2005: 42) evlilik uyumunu araştırdıkları çalışmalarında, evlilik ilişkisinin niteliğini belirlemede, uyumun daha önemli olduğunu ve evliliğin niteliğini değerlendiren çalışmalarda sıklıkla evlilik uyumunu (çift uyumu) değerlendiren ölçeklerin kullanıldığını belirtmişlerdir.

Evlilik ilişkisinin niteliğinin araştırılmasında önemli bir kavram olan evlilik uyumu, etkili ve mutlu bir evlilik ilişkisine sahip olmak için gerekli olduğu kabul edilen bir kavramdır (Ersanlı ve Kalkan, 2008).

Yukarıdaki tanımlamalardan da anlaşılacağı üzere evlilik uyumu kavramı bir çok değişkeni içinde barındırmaktadır. Evlilik uyumuna yönelik yapılan çalışmalar son dönemlerde ülkemizde de dikkat çeken bir çalışma alanı haline gelmiş ve sosyal bilimlerin birçok alanında araştırılmıştır. Bu araştırmalar incelendiğinde; evlilikte başarı, uyum, mutluluk, doyum, görüş birliği, arkadaşlık, problem çözme etkileşimleri, çatışma çözme, kaygı, karakter özellikleri, bağlanma stilleri, eş seçimi, rol beklentileri ve evliliği etkileyebilecek sosyo-demografik özellikler gibi değişkenler ele alınmıştır. (Kışlak, 1995: 48; Günay, 2000: 52; Çabukça ve Kışlak, 2000: 35-41; Gürsoy, 2004: 61; Akar, 2005: 29; Fidanoğlu, 2006; Erdoğan, 2007; Şener ve Terzioğlu, 2008: 7-20; Açık, 2008; Aktaş, 2009; Akgün ve Uluocak, 2010: 15-16; Yıldız, 2012; Öner, 2013)

Özgüven (2000: 255-335), evlilik uyumu üzerinde etkili olabilecek değişkenleri kişisel değişkenler, aileye ilişkin değişkenler ve sosyo-ekonomik değişkenler olarak sınıflandırmaktadır. Cinsiyet, yaş, evlilik sayısı, ilk evlenme yaşı, sağlık durumu, fiziki görünüş vb. özellikler kişisel değişkenlerdir. Eşler arasındaki yaş farkı, evlilik biçimi, çocuk sahibi olup olmama, eşle duygu ve düşünceleri paylaşma, eşle ev işlerini paylaşma, ailelerden sağlanan destek durumu, eşlerin cinsel yaşamdaki doyumları vb. özellikler ise aileye ilişkin değişkenlerdir. Son olarak sosyoekonomik değişkenler de ailenin aylık geliri, gelirin yeterlilik düzeyi, eşlerin öğrenim düzeyi, eşlerin aile gelirine katkısı, eşlerin mesleki durumları, eşlerin yaptıkları işten memnun olup olmamaları vb. özelliklerden oluşmaktadır.

Şener ve Terzioğlu (2008: 7-20), sosyo-demografik değişkenlerin çiftlerin genel evlilik uyumlarına etkilerini inceledikleri çalışmalarında; cinsiyete göre erkeklerin evlilik puanlarının daha yüksek olduğu, bazı farklılıklar olmakla birlikte genel olarak hem kadınlar hem de erkeklerde; öğrenim düzeyi, gelir düzeyi, sağlıklı iletişim düzeyi ve iletişimden memnuniyet düzeyleri arttıkça evlilik uyum puan ortalamalarının da arttığı sonucuna ulaşılmıştır.

Sears ve Galambos' un (1992:789-797) yaptıkları araştırmada bir işte çalışan kadınların çalışma şartları, iş stresi ve evlilik uyumu değerlendirilmiştir. Araştırmaya seksen altı çift katılmıştır. Bulgular, kadının yaşadığı iş stresi ve genel stresin evlilik uyumu ile ilişkili olduğunu gösterirken, kadının genel stresinin erkeğin evlilik uyumu ile bağlantılı olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Karahan ve Bener'in (2005: 113-120) yapmış oldukları araştırmalarında, evli hemşirelerin %90.9'unun çalışıyor oldukları için evlilik ve aile yaşantılarında sorun yaşadıklarını belirlemişlerdir.

Yalçın'ın (2014: 250-261) kadınların sosyo-demografik özelliklerinin evlilik uyumunu etkileme düzeyini araştırdığı çalışmasında ise, kadınların olumlu iş yaşantılarının ev yaşantılarını etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Yapılan araştırmalarda da görüldüğü üzere iş hayatı ve ev yaşantısı birbirinden önemli ölçüde etkilenmektedir. İnsan yaşamında önemli bir yere sahip olan çalışma hayatı, günlük yaşantıda uyanık kalınan sürenin büyük bir kısmını kapsamakla birlikte, bireye toplum içinde belli bir rol, statü ve ekonomik fayda sağlamaktadır (Anar, 2011)

İnsan yaşamında önemli bir yere sahip olan diğer bir alan da toplumun en küçük yapı taşı olan ailedir. Daha önce de belirttiğimiz gibi aile sistemini oluşturmanın yasal yolu da bireylerin evlenmeleridir (Özgül, 2000: 28). Fakat Yirminci yüzyılın son yarısında evliliklerin bitmesine neden olan olaylar arasında “boşanma”, “ölümün” önüne geçmiştir. 20.yy’ın son çeyreğinde kurulan evliliklerin 1/3’ü yedinci yıllarında, bütün evli çiftlerin yarısına yakını da yirminci yıllarından önce boşanma veya ayrılıkla son bulmaktadır (Aktaş, 2009).

Bu durumdan yola çıkarak bu araştırmada, evlilik ilişkisi kapsamında evli ve çalışan bireylerin evlilik uyumunun incelenmesi, evlilik uyumuna etki eden sosyo demografik değişkenlerin belirlenmesi ve evlilik yaşantısında bireysel ve toplumsal mutluluğun ve huzurun sağlanabilmesine ışık tutması amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Araştırmanın evrenini Hacettepe Personel Daire Başkanlığından alınan bilgilere göre idari personel olarak çalışan 5706 kişi oluşturmaktadır. 5706 kişilik evren için örneklem büyüklüğü (0,05 örnekleme hatası için) $n=396$ bulunmuştur. Araştırma kapsamında, kolay ulaşılabılır örnekleme yöntemi kullanılarak araştırmada kullanılacak veri toplama araçları 500 evli çalışana verilmiş fakat bunlardan 400 tanesinden geri dönüş alınmıştır. Ayrıca verilen ölçeklerin herhangi birini doldurmayan katılımcılar değerlendirmeye alınmamıştır. Böylelikle örneklem sayısı, Hacettepe Üniversitesi Beytepe ve Sıhhiye kampüsünde farklı hizmet birimlerinde görev yapan 194 evli kadın ve 204 evli erkek olmak üzere toplam 400 kişi oluşturmuştur. Evli ve çalışan bireylerin sosyo-demografik özelliklerini belirlemek için “Kişisel Bilgi Formu”, evlilik uyumlarını ölçmek için ise Locke ve Wallace (1959: 251-255) tarafından geliştirilen ve Tutarel-Kışlak (1999: 50-57) tarafından Türkçeye uyarlanıp geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılan “Evlilik Uyum Ölçeği” kullanılmıştır.

Kişisel Bilgi Formu: Yapılan benzer diğer çalışmalar ışığında araştırmanın amacına uygun olarak cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi gibi demografik bilgiler ile gelir düzeyi, iş yerindeki görevi, ilk evlenme yaşı, evlenme biçimi ve evlilik süresi gibi iş ve evlilik bilgilerini içeren sorulardan bilgi formu oluşturulmuştur.

Evlilikte Uyum Ölçeği (Marital Adjustment Test): Evli çiftlerin evlilik uyum düzeylerinin belirlenmesi amacıyla, Locke ve Wallace (1959: 251-255) tarafından geliştirilen ve Tutarel-Kışlak (1999: 50-57) tarafından Türkçeye uyarlanıp geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılan Evlilik Uyum Ölçeği (EUO), evliliğin niteliğini ölçmek için, en temel ve ayırt edici olduğu düşünülen sorulardan oluşturulan bir ölçektir. Söz konusu ölçeğin ilk 9 sorusu hem genel evliliğin mutluluk derecesini hem de aile bütçesi, arkadaşlar, cinsel ilişkiler ve yaşam felsefesi gibi konularda anlaşma ve anlaşma derecesini değerlendirirken kalan 6 soru ise boş zaman etkinlikleri, ev dışı etkinlikler, çatışma çözümü ve güven gibi alanlardaki ilişki tarzını değerlendirmektedir.

Ölçek puanlaması incelendiğinde, ölçekten alınabilecek en yüksek puan 58, en düşük puan ise 0’dır. Uyumlu ve uyumsuz evli kişilerin ayırt edilmesini sağlayan puan değeri ise 43,5’tir. 43 ve altında puan uyumsuz, 43 puanın üzeri ise uyumlu olarak değerlendirilmiştir (Tutarel-Kışlak,1999: 50-57).

Kişisel bilgi formu ve Evlilik Uyum Ölçeği ile elde edilen veriler IBM SPSS Statistics 20 paket programı aracılığıyla bilgisayar ortamına aktarılmış ve veriler bu program yoluyla analiz edilmiştir. İlk olarak sonucun güvenilir olup olmadığına Cronbach's Alpha (α) değerine bakılarak karar verilmiştir. Evlilikte uyum ölçeği için yapılan güvenilirlik analizinde, Cronbach's Alpha =0,723 olarak saptanmıştır ve bu değer, evlilik uyum ölçeğinin yüksek bir iç tutarlılığa sahip olduğunu ve güvenilirliğin sağlandığını göstermektedir. Katılımcıların sosyo-demografik verileri için betimleyici istatistikler elde edilmiştir. Evlilik uyum ölçeği, toplam puan uyumlu ve uyumsuz olmak üzere iki kategoriye ayrılarak analiz edilmiştir. Evlilik uyum ölçeği puanlarında sosyo-demografik değişkenler bakımından fark olup olmadığı frekans, yüzdeler, ortalama, standart sapma, Mann Whitney U-Testi , Kruskal Wallis H-Testi karşılaştırma testleri ve tek yönlü ANOVA ile değerlendirilmiştir.

BULGULAR

Evli ve çalışan bireylerin evlilik uyumlarının araştırıldığı bu çalışmada, yapılan analizler sonucunda elde edilen bulgular tablolar halinde gösterilmiştir. Araştırmaya katılanların sosyo-demografik değişkenlere göre dağılımı Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Örneklemin Sosyo-Demografik Değişkenlere Göre Dağılımları

Değişkenler	Kategoriler	Sayı (n)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Erkek	206	51,5
	Kadın	194	48,5
Yaş Grubu	18-25	14	3,4
	26-34	114	28,5
	35-44	173	43,3
	45 ve üzeri	99	24,8
Eğitim Düzeyi	İlköğretim	49	12,3
	Lise	119	29,7
	Önlisans	90	22,5
	Lisans	118	29,5
Görev	Lisansüstü	24	6,0
	GİHS Yönetici	34	8,5
	GİHS Memur	158	39,5
	Sağlık Hizmetleri Sınıfı	38	9,5
	Teknik Hizmetler Sınıfı	25	6,3
	Yardımcı Hizmetler Sınıfı	55	13,8
	Eğitim ve Öğretim Hiz. Sınıfı	23	5,6
Çalışma Süresi	Diğer(Temizlik ve Güvenlik Hiz.)	67	16,8
	1 yıldan az	7	1,7
	1-5	61	15,3

	6-10	104	26,0
	11-15	78	19,5
	15 yıl üzeri	150	37,5
Ailenin Aylık Ortalama Geliri(₺)	1000-2000 ₺	58	14,5
	2001-3000 ₺	121	30,4
	3001-4000 ₺	81	20,2
	4001-5000 ₺	69	17,2
	5001 ve üstü ₺	71	17,7
Evlilik Yaşı	18-25	230	57,5
	26-34	158	39,5
	35-44	12	3,0
Evlenme Biçimi	Görücü Usulü	157	39,2
	Flört ederek	243	60,8
Evlilik Süresi	1 yıldan az	25	6,3
	1-5	61	15,3
	6-10	71	17,8
	11-15	89	22,3
	15 yıl ve üzeri	154	38,3
Çocuk Sayısı	Yok	56	14,0
	1	120	30,0
	2	179	44,8
	3 ve daha fazla	45	11,2
TOPLAM		400	100,0

Araştırmaya katılanlardan %51,5'inin erkek, %48,5'inin kadın olduğu, %43,3'ünün 35–44 yaşları arasında olduğu bulunmuştur. Lise mezunu olanlar, örneklemin %29,7' sini, lisans mezunu olanlar ise %29,5'ini oluşturmuştur. Meslek gruplarının dağılımı incelendiğinde, %39,5'i genel idari hizmetler sınıfı memur olarak görev yaptığı bulunmuştur. Çalışanların çalışma sürelerine göre dağılımları incelendiğinde; %37,5'inin 15 yıl üzeri çalışanlar olduğu bulunmuştur. Araştırmaya katılanların %30,4'ünün aylık geliri 2001– 3000 ₺ arası olduğu saptanmıştır. Katılımcıların evlilik yaşına bakıldığında, %57,5'inin 18-25 yaş aralığında evlendiği belirlenmiştir. Evlenme biçimleri incelendiğinde, çalışanların %39,2'sinin görücü usulü ile, %60,8' inin flört ederek evlendiği bulunmuştur. Evliliği süresi 15 yıl üzeri olanlar, %38,3 olarak belirlenmiştir. Katılımcıların %14' ü çocuk sahibi olmazken, %44,8' inin 2 çocuğa sahip olduğu saptanmıştır (Tablo 1).

Tablo 2. Evlilik Uyum Ölçeği Puanı Sayı ve Yüzdeleri

	Evlilik Uyum Ölçeği	
	Uyumlu	Uyumsuz
Sayı (n)	81	319
Yüzde (%)	20,30	79,70

Araştırmaya katılanların evlilik uyum ölçeğine göre 79,7%'si uyumsuz, 20,3%'ünün uyumlu olduğu gözlenmiştir (Tablo 2).

Sosyo-Demografik Bilgiler ve Evlilik Uyum Ölçeği Arasındaki İlişki

Sosyo-Demografik Bilgiler ve Evlilik Uyumunu arasındaki ilişki ile ilgili yapılan analizler sonucunda elde edilen bulgular aşağıda tablolar halinde gösterilmiştir.

Tablo 3. Evli ve Çalışan Bireylerin Cinsiyet ve Evlilik Uyum Ölçeği Arasındaki İlişki

Cinsiyet	Evlilik Uyum Ölçeği			p-değeri
		Uyumsuz (n=319)	Uyumlu (n=81)	
Erkek	Sayı	159	47	0,214 (p>0,05)
	Yüzde	77,20%	22,80%	
Kadın	Sayı	160	34	
	Yüzde	82,50%	17,50%	

Cinsiyet ve evlilik uyum ölçeği arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p=0,214>0,05$). Erkeklerin 77,2%'si, kadınların 82,50%'si evlilikte uyumsuz olduğunu belirtmiştir (Tablo 3).

Tablo 4. Evli ve Çalışan bireylerin Yaşları ve Evlilik Uyum Ölçeği Arasındaki İlişki

Yaş	Evlilik Uyum Ölçeği			p-değeri
		Uyumsuz (n=319)	Uyumlu (n=81)	
18-25	Sayı	12	2	0,000 (p<0,05)
	Yüzde	85,70%	14,30%	
26-34	Sayı	75	39	
	Yüzde	65,80%	34,20%	
35-44	Sayı	142	31	
	Yüzde	82,10%	17,90%	
45-üzeri	Sayı	90	9	
	Yüzde	90,90%	9,10%	

Araştırma sonuçları incelendiğinde, yaş ve evlilik uyum ölçeği arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p=0,000<0,05$). 26-34 yaş arasında olanların 65,80%'i, 45 ve üzeri yaşta olanların 90,90%'i evlilikte uyumsuz olduğunu belirtmiştir (Tablo 4).

Tablo 5. Evli ve Çalışan Bireylerin Eğitim Düzeyi ve Evlilik Uyum Ölçeği Arasındaki İlişki

Eğitim Düzeyi	Evlilik Uyum Ölçeği			p-değeri
		Uyumsuz (n=319)	Uyumlu (n=81)	
İlköğretim	Sayı	44	5	0,012 (p<0,05)
	Yüzde	89,80%	10,20%	
Lise	Sayı	102	17	
	Yüzde	85,70%	14,30%	
Önlisans	Sayı	71	19	
	Yüzde	78,90%	21,10%	
Lisans	Sayı	87	31	
	Yüzde	73,70%	26,30%	
Lisansüstü	Sayı	15	9	
	Yüzde	62,50%	37,50%	

Eğitim düzeyi ve evlilik uyum ölçeği arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür ($p=0,012<0,05$). İlköğretim mezunu bireylerin 10,20%'si, lisansüstü mezunu bireylerin 37,50%'si evlilikte uyumlu olduğunu belirtmiştir (Tablo 5).

Tablo 6. Evli ve Çalışan Bireylerin İş Yerindeki Görevleri ve Evlilik Uyum Ölçeği Arasındaki İlişki

		Evlilik Uyum Ölçeği		p-değeri
Görev		Uyumsuz (n=319)	Uyumlu (n=81)	
Genel İdari Hizmet Sınıfı- Yönetici	Sayı	26	8	0,400 ($p>0,05$)
	Yüzde	76,50%	23,50%	
Genel İdari Hizmetler Sınıfı- Memur	Sayı	119	39	
	Yüzde	75,30%	24,70%	
Sağlık Hizmetleri Sınıfı	Sayı	32	6	
	Yüzde	84,20%	15,80%	
Teknik Hizmetleri Sınıfı	Sayı	20	5	
	Yüzde	80,00%	20,00%	
Yardımcı Hizmetleri Sınıfı	Sayı	48	7	
	Yüzde	87,30%	12,70%	
Eğitim ve Öğretim Hizmetleri Sınıfı	Sayı	17	6	
	Yüzde	73,90%	26,10%	
Temizlik ve Güvenlik Hizmetleri	Sayı	57	10	
	Yüzde	85,10%	14,90%	

Yukarıdaki tabloya bakıldığında, görev ve evlilik uyum ölçeği arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p=0,400>0,05$). Eğitim ve öğretim hizmetleri sınıfındakilerin 73,90%'i, yardımcı hizmetler sınıfındakilerin 87,30%'u evlilikte uyumsuz olduğunu belirtmiştir (Tablo 6).

Tablo 7. Evli ve Çalışan Bireylerin Çalışma Süresi ve Evlilik Uyum Ölçeği Arasındaki İlişki

		Evlilik Uyum Ölçeği		p-değeri
Çalışma Süresi		Uyumsuz (n=319)	Uyumlu (n=81)	
1 yıldan az	Sayı	5	2	0,019 ($p<0,05$)
	Yüzde	71,40%	28,60%	
1-5 yıl	Sayı	44	17	
	Yüzde	72,10%	27,90%	
6-10 yıl	Sayı	75	29	
	Yüzde	72,10%	27,90%	
11-15 yıl	Sayı	64	14	
	Yüzde	82,10%	17,90%	
15 yıl ve üzeri	Sayı	131	19	
	Yüzde	87,30%	12,70%	

Çalışma süresi ve evlilik uyum ölçeği arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur ($p=0,019<0,05$). 1 yıldan az çalışanların 28.60%'ı, 15 yıl ve üzeri çalışanların 12,70%'i evlilikte uyumlu olduğunu belirtmiştir (Tablo 7).

Tablo 8. Evli ve Çalışan Bireylerin Ortalama Aylık Gelir Düzeyleri ve Evlilik Uyum Ölçeği Arasındaki İlişki

Aylık Gelir		Evlilik Uyum Ölçeği		p-değeri
		Uyumsuz (n=319)	Uyumlu (n=81)	
1000-2000 ₺	Sayı	51	7	0,024 (p<0,05)
	Yüzde	87,90%	12,10%	
2001-3000 ₺	Sayı	105	16	
	Yüzde	86,80%	13,20%	
3001-4000 ₺	Sayı	61	20	
	Yüzde	75,30%	24,70%	
4001-5000 ₺	Sayı	50	19	
	Yüzde	72,50%	27,50%	
5001 ₺ ve üstü	Sayı	52	19	
	Yüzde	73,20%	26,80%	

Ailenin ortalama aylık geliri ve evlilik uyum ölçeği arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur ($p=0,024<0,05$). Aylık 1000-2000 arası geliri olanların 12,10%'u, 5001 TL ve üzeri geliri olanların 26,80%'i evlilikte uyumlu olduğunu belirtmiştir (Tablo 8).

Tablo 9. Evli ve Çalışan Bireylerin Evlenme Yaşı ve Evlilik Uyum Ölçeği Arasındaki İlişki

Evlenme Yaşı		Evlilik Uyum Ölçeği		p-değeri
		Uyumsuz (n=319)	Uyumlu (n=81)	
18-25 yaş	Sayı	203	27	0,000 (p<0,05)
	Yüzde	88,30%	11,70%	
26-34 yaş	Sayı	106	52	
	Yüzde	67,10%	32,90%	
35-44 yaş	Sayı	10	2	
	Yüzde	83,30%	16,70%	

Evlilik yaşı ve evlilik uyum ölçeği arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p=0,000<0,05$). 18-25 yaş arası evlenenlerin 88,30%'u, 26-34 yaş arası evlenenlerin 67,10%'u evlilikte uyumsuz olduğunu belirtmiştir (Tablo 9).

Tablo 10. Evli ve Çalışan Bireylerin Evlenme Biçimi ve Evlilik Uyum Ölçeği Arasındaki İlişki

Evlenme Biçimi		Evlilik Uyum Ölçeği		p-değeri
		Uyumsuz (n=319)	Uyumlu (n=81)	
Görücü Usulü	Sayı	144	13	0,000 (p<0,05)
	Yüzde	91,70%	8,30%	
Flört Ederek	Sayı	175	68	
	Yüzde	72,00%	28,00%	

Yukarıdaki tabloya bakıldığında, evlenme biçimi ve evlilik uyum ölçeği arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p=0,000<0,05$). Görücü usulü evlenenlerin 91,70%'i, flört ederek evlenenlerin 72%'si evlilikte uyumsuz olduğunu belirtmiştir (Tablo 10).

Tablo 11. Evli ve Çalışan Bireylerin Evlilik Süreleri ve Evlilik Uyum Ölçeği Arasındaki İlişki

Evlilik Süresi		Evlilik Uyum Ölçeği		p-değeri
		Uyumsuz (n=319)	Uyumlu (n=81)	
1 yıldan az	Sayı	18	7	0,000 (p<0,05)
	Yüzde	72,00%	28,00%	
1-5 yıl	Sayı	32	29	
	Yüzde	52,50%	47,50%	
6-10 yıl	Sayı	60	11	
	Yüzde	84,50%	15,50%	
11-15 yıl	Sayı	70	19	
	Yüzde	78,70%	21,30%	
15 yıl ve üzeri	Sayı	139	15	
	Yüzde	90,30%	9,70%	

Evlilik süresi ve evlilik uyum ölçeği arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p=0,000<0,05$). 1-5 yıl arası evli olanların 47,50'si, 15 yıl ve üzeri evli olanların 9,70%'i evlilikte uyumlu olduğunu belirtmiştir (Tablo 11).

Tablo 12. Evli ve Çalışan Bireylerin Çocuk Sayıları ve Evlilik Uyum Ölçeği Arasındaki İlişki

Var İse Çocuk Sayısı		Evlilik Uyum Ölçeği		p-değeri
		Uyumsuz (n=319)	Uyumlu (n=81)	
Yok	Sayı	38	18	0,001 (p<0,05)
	Yüzde	67,90%	32,10%	
1	Sayı	87	33	
	Yüzde	72,50%	27,50%	
2	Sayı	154	25	
	Yüzde	86,00%	14,00%	
3 ve üzeri	Sayı	40	5	
	Yüzde	88,90%	11,10%	

Araştırma sonuçları incelendiğinde, çocuk sayısı ve evlilik uyum ölçeği arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p=0,001<0,05$). Çocuk sahibi olmayanların 32,10%'u, 3 ve daha fazla çocuk sahibi olanların 11,10%'u evlilikte uyumlu olduğunu belirtmiştir (Tablo 12).

TARTIŞMA ve SONUÇ

Araştırmaya katılan evli ve çalışan bireylerin evlilik uyumları incelendiğinde; %20,30' nun evliliklerinde uyumlu olduğu, %79,70' nin ise evliliklerinde uyumsuz olduğu görülmüştür.

Araştırma sonuçlarına göre, katılımcıların % 79,80'nin evliliklerinde uyumsuz olmalarının nedeninin, örneklem grubunun ilk evlenme yaşının %57'sinin 18-25 yaş aralığında olması, evlilik sürelerinin çoğunlukla 15 yıl ve üzerinde olması ile çocuk sahibi aileler olmaları ve gelir düzeyinin genellikle 2000-3000 ₺ arasında olmasından kaynaklı olduğu düşünülmektedir.

Evlilik uyumu konusunda yapılan diğer arařtırmalar incelendiğinde, akırlar' ın (2012) polislerde evlilik uyumunu etkileyen deęiřkenlerle ilgili çalıřmasında da katılımcıların %12,7' si, dūřuk, %76,1' i ortanın altı, %9,2' si orta ve %2,1' i yūkek çift uyum dūzeyine sahip oldukları sonucuna ulařılmıřtır. Gūlererli' nin (2014) oęretmenlerin evlilik uyumlarını inceledięi çalıřmasında ise, evlilik uyumu dūřuk olanlar %48,3, evlilik uyumu yūkek olanlar %51,7 olarak tespit edilmiřtir.

Araştırma sonuçları incelendiğinde; cinsiyetin evlilik uyumu üzerinde anlamlı bir fark yaratmadığı gōrūlmūřtur. Kalkan (2002: 67), ınar (2008: 75), Hamamcı (2005: 320), Gūrsoy (2004: 65), Fışıloğlu (1992: 18), Polat (2006: 86) da yaptıkları araştırmalarda cinsiyet değişkeni evlilik uyumu üzerinde anlamlı bir fark yaratmadığını saptarken; Akar(2005: 72), şener ve Terzioęlu(2008: 7-20) erkeklerin evlilik uyumlarının daha yūkek olduğunu araştırmalarında belirtmişlerdir. Ayrıca Bouchard vd. (1999: 658), Babarskiene ve Tweed (2009: 650) kadınların evliliklerde erkeklere oranla daha uyumlu olduğunu, kadınların evlilik ilişkisi iyi veya kōtū olsun, uyum sağlamak için daha çok çabaladığını belirtmişlerdir. Őlkemizde ise Tutarel-Kışlak (1995) aynı şekilde kadınların uyum puanlarının erkeklerin uyum puanlarından daha yūkek olduğunu bulmuştur.

Literatūr incelendiğinde, evlilik uyumunun cinsiyete gōre anlamlı bir fark oluřturup oluřturmadıęına iliřkin sonuçlar deęiřiklik gōstermektedir; bu nedenle evlilik uyumunun cinsiyete gōre farklılařıp farklılařmadıęına dair net bir sonuca varılamamaktadır. Bu durum arařtırmaya katılanlarla ve kōltūr farklarıyla ilgili olabileceęi dūřūnılmektedir.

Evli ve çalıřan bireylerin yařlarına gōre evlilik uyumu puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gōrūlmūřtur. 26-34 yař arasında olanların 65,80%'ninin, 45 ve ũzeri yařta olanların 90,90%'ninin evlilikte uyumsuz olduęu belirlenmiř ve yařın ilerlemesiyle beraber evlilik uyumunda azalmaların olduęu gōrūlmūřtur.

Farklı araştırma sonuçlarına gōre de, yař ve evlilik uyumu arasında anlamlı farklılıklar olduğu ve 26–34 yař grubunun, 35–50 yař grubundan daha yūkek dūzeyde evlilik uyumuna sahip olduğunu bulmuştur (Hudson ve Murphy, 1980: 265), (Schumm ve Bugaighis, 1986: 165-168), (Demiray, 2006). Yař ilerledikçe evlilik ve aile yaşamında çiftlerin paylaştığı sorumlulukların artması, çiftlerin birbirine daha az duygu ifadesi kullanması ve evliliğin ilk yıllarındaki heyecanın azalması, yařa bağlı evlilik uyumunun azalmasının nedenleri olabileceği dūřūnılmektedir.

akır (2008), Abalı (2006), Erdoğan (2007) ve Tutarel-Kışlak (2000: 35-41) ise yaş ile evlilik uyumu arasında anlamlı bir farklılık bulamamışlardır.

Arařtırma sonuçlarına gōre; ilköęretim mezunu bireylerin 10,20%'sinin, lisansũstū mezunu bireylerin 37,50%'sinin evlilikte uyumlu olduęu belirlenmiř ve eęitim dūzeyi ile evlilik uyumu arasında pozitif yōnlū bir iliřki olduęu gōrūlmūřtur.

Literatür incelendiğinde; Araştırmaya paralel olarak Fışiloğlu (1992: 19), Şener ve Terzioğlu (2008: 7-20), Abalı (2006) ve Hoşgör (2013) araştırmalarında evlilik uyumunun eğitim düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı yani eğitim düzeyi arttıkça evlilik uyum da arttığını saptamışlardır.

Hamamcı (2005: 321), Akar (2005), Fidanoğlu (2006) ve Tutarel -Kışlak ve Çabukça'nın (2000: 35-41) ise yaptıkları çalışmalar sonucunda evlilik uyumu ile eğitim düzeyinin ilişkili olmadığını öne sürmüşlerdir. Çalışmalar arasındaki bu farklılık örneklem grubunun farklılığıyla ya da birbirine yakın eğitim düzeyindeki örneklem grubu arasında yapılmış olmasından kaynaklı olabileceği düşünülmektedir.

Evli ve çalışan bireylerin iş yerinde yaptıkları göreve göre evlilik uyumu puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür. Araştırma sonuçlarına paralel olarak, Kublay ve Oktan(2015: 25-35)' in evlilik uyumunu değer tercihleri ve öznel mutluluk açısından incelediği araştırmasında; eğitim, emniyet ve sağlık çalışanı olmak üzere üç meslek grubundan katılımcılar bulunmaktadır. Bu üç meslek grubuna ait bireylerin evlilik uyumları arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Araştırma sonuçlarına göre, 1 yıldan az çalışanların 28.60%'ünün, 15 yıl ve üzeri çalışanların 12,70%'ünün evlilikte uyumlu olduğu belirlenmiştir. Yani çalışma süresi arttıkça evlilik uyumunun azaldığı görülmüştür. Bu durumun hem evlilik yaşantısında hem de iş yaşantısında yıllar geçtikçe ailevi ve iş kaynaklı sorumlulukların artmasından kaynaklı olduğu düşünülmektedir.

Sonuçlar incelendiğinde, aylık 1000-2000 arası geliri olanların 12,10%'unun, 5001 TL ve üzeri geliri olanların 26,80%'inin evlilikte uyumlu olduğu belirlenmiştir. Bu durumda, aylık gelir ile evlilik uyumu arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğunu söyleyebiliriz. Burgess ve Locke(1953); Goode (1962) ve Cutright (1971)'in çalışmalarında çiftlerin ekonomik gelirleri yükseldikçe evlilik kalitelerinin de yükseldiği, evlilik tatmini açısından yeterli gelirin olduğu algısına sahip olmanın önemli bir belirleyici olduğunu söylemişlerdir (Akt Kocadere, 1995).

Evli ve çalışan bireylerde, 18-25 yaş arası evlenenlerin 88,30%'unun, 26-34 yaş arası evlenenlerin 67,10%'unun evlilikte uyumsuz olduğu belirlenmiştir. Evlenme yaşı ile evlilik uyumu arasında olumlu bir ilişkinin olması beklenen bir sonuçtur. Çünkü evlenme yaşının düşüklüğünün eşlerin boşanma riskini arttırdığı (Kalmijn, De Graaf ve Poortman, 2004: 82), evlenme yaşı düştükçe kişilerin eş tercihlerinde hata yapma olasılığının artacağı, eşlerin ailelerinin evlenme yaşının düşüşü ile birlikte eşlerin evliliklerine olumsuz etkilerinin artacağı, eşlerin maddi, sosyal ve iş imkanları bakımından evlenme yaşları düştükçe olanaklarının azalacağı düşünüldüğünde, ilk evlenme yaşının düşüklüğünün evlilik uyumu üzerinde negatif, yaşın artışının da olumlu bir etkisinin olduğu görülmektedir. (Gottman ve Silver, 1999)

Evli ve çalışan bireylerin evlenme biçimine göre evlilik uyumu puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar görülmüştür. Görücü usulü evlenenlerin 91,70%'inin, flört ederek evlenenlerin 72%'inin evlilikte uyumsuz olduğu belirlenmiştir.

Açık (2008) evli ve ayrı olan iki grup ile yaptığı araştırmada da bu araştırmaya paralel olarak, evli olan grupta anlaşarak evlenmenin daha fazla, ayrı olan grupta ise görücü usulü evlenmenin daha fazla olduğu sonucuna ulaşmıştır. Çelik (2006) de diğer şekillerde evlenen okul yöneticilerinin evlilik uyumlarının görücü usulüyle evlenen okul yöneticilerinin evlilik uyumlarından yüksek olduğu bulmuştur. Kublay ve Oktan (2015: 25-35) ve Demiray (2006)' ın çalışmalarında ise evlilik uyumunun evlenme biçimi değişkeni ile arasında anlamlı düzeyde bir farklılaşmanın olmadığı görülmüştür.

Evlenme biçiminin evlilik ilişkisi üzerindeki etkileri konusunda yapılmış çalışmalar, görücü usulü evlenmenin eşler arasındaki iletişim, evlilik ilişkisinden duyulan memnuniyet ve eşler arasında yaşanan çatışma miktarı üzerinde olumsuz etkisinin olduğunu göstermektedir (Tutarel-Kışlak ve Çubukça, 2000: 35-41). Ayrıca görücü usulü evlenen çiftlerin evlenmeden önce birbirlerini tanıyamadıklarından hayattan beklentilerini de tam olarak tahmin edemedikleri için evlilik uyumlarının flört ederek evlenenlere göre daha düşük olduğu düşünülmektedir.

Araştırma sonuçlarına göre, 1-5 yıl arası evli olanların 47,50'sinin, 15 yıl ve üzeri evli olanların 9,70%'inin evlilikte uyumlu olduğu belirlenmiştir. Bu durumda, evliliğin ilk 5 yılında evlilik uyumunun daha yüksek olduğu ve evlilik süresi arttıkça evlilik uyumunun azaldığı ortaya çıkmıştır. Hoşgör(2013: 75)'un evli çiftlerin öfke ifade tarzları ile evlilik uyumunun incelenmesi çalışmasında da evlilik süresi ile evlilik uyumu arasındaki korelasyonun negatif yönde ve anlamlı olduğu, diğer bir ifadeyle evlilik süresi arttıkça evlilik uyumunun azaldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Literatür incelendiğinde bulgular genellikle evlilik süresi arttıkça evlilik uyumunun azaldığı yönündedir. Evlilik süresinin evlilik uyumunu etkilemediğini söyleyen çalışmalarda mevcuttur. (Erdoğan, 2007) (Tutarel-Kışlak ve Çubukça, 2000: 35-41) Fakat bir çok araştırmacı, orta yaş yıllarında evlilik uyumunda düşüş yaşandığını; ancak daha ileri yaşlara adım atan çiftler için evlilik uyumunda gittikçe yükselmenin başladığını ve olumlu hale geldiğini belirtmektedir. Bu çerçevede, Şener ve Terzioğlu (2008: 7-20) 'ın yaptığı çalışmada '21 ve daha uzun süre' evli olan gruba kadar evlilik süresi arttıkça evlilik uyumunun azaldığı, '21 ve daha uzun süre' evli olanlarda ise evlilik uyumunun tekrar arttığı sonucuna ulaşmışlardır.

Anderson vd. (1983: 134) ile Hicks ve Platt (1970: 567) 'ın, evliliğin ilk yıllarında, özellikle çocuğun ailede olduğu dönemlerde eşlerin evlilik uyumunun düşük olduğunu, çocukların evden ayrılması ile uyumun yükseldiğini, sonrasında ise tekrar düştüğünü bulduklarını aktarmıştır. Gottman (1996: 41)' a göre de çocuğun yeni olduğu dönemlerde, özellikle annelerin çocukla daha fazla ilgilenmesi nedeniyle çiftlerin evlilik uyumlarında bir düşüş olduğunu belirtmektedir.

Evli ve çalışan bireylerin çocuk sayısına göre evlilik uyumu puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar görülmüştür. Çocuk sahibi olmayanların 32,10%'unun, 3 ve daha fazla çocuk sahibi olanların 11,10%'unun evlilikte uyumlu olduğu belirlenmiştir.

Konuyla ilgili literatür incelendiğinde çocuksuz evliliklerin evlilik uyumu açısından daha başarılı olduğu görülmektedir. Feeney ve arkadaşları (1994) ailenin çocuk sahibi olmasıyla birlikte çiftlerin özellikle kadınların

evliliklerinde problem yaşadıklarını belirtmektedirler (Akt Demiray, 2006). Birçok araştırmacı, çocukların dünyaya gelmesiyle birlikte eşler arasında yaşanan evlilik doyumu ya da evlilik uyumunun da azaldığını belirtmişlerdir (Spainer vd. ,1975: 63-275). Bunun tam aksini söyleyen yani çocuk sahibi olmanın evlilikte uyumu arttığını gösteren çalışmalar da literatürde mevcuttur. (Callan, 1983: 91) (Hasta, 1996: 57) (Tutarel –Kışlak ve Çabukça, 2000: 35-41)

Araştırma sonuçlarına göre çocuk sayısı arttıkça evlilik uyumunun azalmasının nedeninin çocuk hakkında verilen kararların ortak alınacak olması ve çiftlerin kendi fikirleri doğrultusunda çocuklar hakkında karar vermelerinin çatışmalara yol açabileceğinden olduğu düşünülmektedir.

Genel bir sonuç olarak, çalışan bireylerin evlilik uyumlarının incelendiği bu araştırmada; katılımcıların %20,3 'ü evliliklerinde uyumlu, %79,7' si uyumsuzdur. Ayrıca evlilik uyumu ile yaş, eğitim durumu, çalışma süresi, aylık gelir, evlenme yaşı, evlenme biçimi, evlilik süresi ve çocuk sayısı ile evlilik uyumu arasında anlamlı bir ilişki bulunurken; cinsiyet ve görev değişkenleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Ayrıca, eğitim düzeyi ve aylık gelir arttıkça evlilik uyumunun arttığı fakat çalışma süresi arttıkça evlilikte uyumun azaldığı, 25 yaş ve altında evlenenlerin evliliklerinde daha uyumsuz olduğu, flört ederek evlenenlerin görücü usulü evlenenlere göre evliliklerinde daha uyumlu olduğu, çocuk sahibi olmayanların evlilikte daha uyumlu olduğu, evliliğin ilk 5 yılında evlilik uyumunun daha yüksek olduğu ve evlilik süresi arttıkça evlilik uyumunun azaldığı, fakat 11-15 yıl arası evli olanlarda bu düşüşün tekrar arttığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

ÖNERİLER

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular ışında,

- Evli ve çalışan bireylerin boşanma aşamasına gelmeden önce evlilik uyumlarını arttırmaya katkıda bulunan koruyucu faktörlerin belirlenmesi, çeşitli önleyici müdahale programlarının geliştirilmesi,
- Evlilik uyumunu arttırmaya yönelik danışmanlık alabilecekleri Evlilik ve Aile Danışma Merkezi sayısının ülke genelinde artırılmasının desteklenmesi,
- Bireylerin evlilik uyumuna olan olumsuz etkisinin azalmasına katkı sağlaması açısından, çocuk bakım hizmetlerinin hem iş yerlerinde hem de toplum genelinde yaygınlaştırılması,
- Bu alandaki müdahaleler açısından faydalı olacağı düşünüldüğünden çalışan bireylerin evlilik uyumu konusunda daha fazla ve daha detaylı araştırmalar yapılması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Abalı, S. (2006). Boşanmak için başvuran kadınların evlilikteki cinsel yaşamlarını boşanma nedeni olarak görme durumu. *Marmara Üniversitesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul.
- Açık, Ö. (2008). Evlilik Uyumu ve bağlanma Stilleri Arasındaki İlişki. *Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Klinik(Uygulamalı) Psikoloji Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi*. İzmir, Türkiye.
- Akar, H. (2005). Psikiyatrik Yardım Talebi Olanlar İle Yardım Talebi Olmayan ve Boşanma Aşamasında Olan Çiftlerde Çift Uyumu ve Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişkinin Karşılaştırması. *Sağlık Bakanlığı Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi 12. Psikiyatri Birimi Uzmanlık Tezi*. İstanbul, Türkiye.
- Akgün, R. & Uluocak, G. P. (2010). Evlilikte Etkili İletişim ve Problem Çözme: Bir Toplum Merkezindeki Kadınlarla Gerçekleştirilen Grup Çalışması. *Aile ve Toplum*, 9-22.
- Aktaş, S. (2009). Eşlerden Birinin Kaygı Düzeyi İle Evlilik Uyumu Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi. *Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı Klinik Psikoloji Yüksek Lisans Programı Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul, Türkiye.
- Anar, B. (2011). Evli ve Çalışan Bireylerin Toplumsal Cinsiyet Rollerini İle Evlilik Doyumu ve İş Doyumu İlişkinin İncelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi*. Adana.
- Anderson, S., Russell, C. & Schumm, W. (1983). Perceived Marital Quality and Family Life-cycle Categories: A Further Analysis. *Journal of Marriage and the Family*, 127-139.
- Babarskiene, J. & Tweed, R. (2009). Marital adjustment in post-Soviet Eastern Europe: A focus on Lithuania. *Personal Relationships*, 16, 647-658.
- Bouchard, G., Lussier, Y. & Sabourin, S. (1999). Personality and marital adjustment: Utility of the Five Factor Model of personality. *Journal of Marriage and the Family*, 6, 651-660.
- Callan, V. (1983). The voluntarily childlessness and their perceptions of parenthood and childlessness. *Journal of Comparative Family Studies* 14, 87-96.
- Çakırlar, A. (2012). Polislerde Evlilik Uyumunu Etkileyen Bazı Değişkenlerin İncelenmesi. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitimde Psikolojik Hizmetler Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi*. Sakarya.
- Çelik, M. (2006). Evlilik Doyum Ölçeği Geliştirme Çalışması. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi*. Adana.
- Çınar, L. (2008). Evlilik Doyumu: Cinsiyet Rollerini ve Yardım Arama Tutumu. *Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Ankara.
- Demiray, Ö. (2006). Evlilikte Uyumun Demografik Özelliklere Göre İncelenmesi. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Diyarbakır.

- Erbek, E., Beştepe, E., Akar, H., Eradamlar, N. & Alpkan, R. (2005). Evlilik Uyumu. *Düşünen Adam: Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Dergisi*, 39-47.
- Erdoğan, S. (2007). Evlilik Uyumu İle Psikiyatrik Rahatsızlıklar, Bağlanma Stilleri ve Mizaç ve Karakter Özellikleri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi. *Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı Uzmanlık Tezi*. Ankara, Türkiye.
- Ersanlı, K. & Kalkan, M. (2008). *Evlilik ilişkilerini geliştirme (Kuram ve Uygulama)*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım 1.Baskı.
- Fıfıloğlu, H. (1992). Lisansüstü Öğrencilerinin Evlilik Uyumu. *Psikoloji Dergisi* (7), 16-24.
- Fidanoğlu, O. (2006). Evlilik Uyumu, Mizah Tarzı ve Kaygı Düzeyi Arasındaki İlişki. *Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul, Türkiye.
- Gottman, J. & Silver, N. (1999). *The Seven Principles For Making Marriage Work*. New York: Three Rivers Press
- Gülerlerli, N. (2014). Öğrenmenlerin Evlilik Uyumları ile Yaratıcılıkları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul.
- Günay, O. (2000). Evlilik Uyumu ile Kişisel Düşünme Modelleri Arasındaki İlişki. . *İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi*. İstanbul, Türkiye.
- Gürsoy, F. (2004). Kaygı ve Demografik Değişkenlerin Evlilik Uyumu İle İlişkisi. *Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi*. Mersin, Türkiye.
- Hamamcı, Z. (2005). Dysfunctional Relationship Beliefs In Marital Satisfaction and Adjustment. *Social Behavior and Personality*. 33(4), 313-328.
- Hasta, D. (1996). Ev işi paylaşımında hakkaniyet algısı ile evlilik doyumu ilişkisi. *Yüksek Lisans Tezi*. Ankara.
- Hicks, M. & Platt, M. (1970). Marital Happiness and Stability: A Review of Research In The Sixties. *Journal of Marriage and The Family*, 553-574.
- Hoşgör, E. T. (2013). Evli Çiftlerin Öfke İfade Tarzları İle Evlilik Uyumunun İncelenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Aile Eğitimi ve Danışmanlığı Anabilim Dalı Aile Eğitimi ve Danışmanlığı Programı Yüksek Lisans Tezi*. İzmir.
- Hudson, W. & Murphy, W. (1980). The non-linear relationship between marital satisfaction and stages of the family cycle: An artifact of type 1 errors. *Journal of Marriage and the Family* 42, 263-267.
- Johnson, D. R. & Booth, A. (1998). Marital quality: a product of the dyadic environment or individual factors? *Social Forces*, 76(3), 883-904.
- Kalkan, M. (2002). Evlilik İlişisini Geliştirme Programının, programa katılan eşlerin evlilik uyumu üzerindeki etkisi. *Ondokuzmayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi*. Samsun.
- Kalmijin, M., De Graaf, P. & Poortman, A. (2004). Interactions Between Cultural and Economic Determinants of Divorce In The Netherlands. *Journal of Marriage and Family*, 75-89.
- Karahan, A. & Bener, Ö. (2005). Bolu Sosyal Sigortalar Kurumu Hastanesinde Çalışan Evli Hemşirelerin Ev Ortamında Yaşadıkları Sorunlar. *Aile ve Toplum Eğitim Kültür ve Araştırma Dergisi* 2(8), 113-120.
- Kışlak, Ş.T. (1999). Evlilikte Uyum Ölçeğinin (EUÖ) güvenilirlik ve geçerlik çalışması. *3P Dergisi* 7(1), 50-57.

- Kışlak, Ş. T. (1995). Cinsiyet, Evlilik Uyumu, Depresyon İle Nedensel ve Sorumluluk Yüklemeleri Arası İlişkiler Üzerine Bir Araştırma. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi*. Ankara, Türkiye.
- Kocadere, M. (1995). İyi ve Kötü Evliliklerin Özelliklerini Belirlemeye Yönelik Betimsel Bir Çalışma. . *Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. İzmir, Türkiye.
- Kublay, D. & Oktan, V. (2015). Evlilik Uyumu: Değer Tercihleri ve Öznel Mutluluk Açısından İncelenmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 25-35.
- Locke, H. & Wallace, K. (1959). Short Marital Adjustment Prediction Tests: Their Reliability and Validity. *Marriage and Family Living*, 21, 251-255.
- Öner, D. Ş. (2013). Evli Bireylerin Evlilik Çatışması, Çatışma Çözüm Stilleri ve Evlilik Uyumlarının İncelenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Aile Eğitimi ve Danışmanlığı Anabilim Dalı Aile Eğitimi ve Danışmanlığı Programı Yüksek Lisans Tezi*. İzmir, Türkiye.
- Özgüven, İ. E. (2000). *Evlilik ve Aile Terapisi*. PDREM Yayınları.
- Polat, D. (2006). Evli Bireylerin Evlilik Uyumları, Aldatma Eğilimleri Ve Çatışma Eğilimleri Arasındaki İlişkilerin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. . *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji (Sosyal Psikoloji) Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi*. Ankara, Türkiye.
- Saxton, L. (1982). Marriage. The Nature of Marriage, The Individual, Marriage, and The Family. (5.Edith). *California, Wadsworth Publishing Company Belmont, A Division of Wadsworth* , 216-224.
- Schumm, W. R. & Bugaighis, M. A. (1986). Marital quality over the marital career: Alternative explanations. *Journal of Marriage and the Family* 48, 165-168.
- Sears, H. A. & Galambos, N. (1992). Women's work conditions and marital adjustment in two-earner couples: A structural model. *Journal of Marriage and the Family*, 54(4), 789-797.
- Spainer, G. B., Lewis, R. A. & Cole, C. L. (1975). Marital Adjustment Over The family Life Cycle: The Issue Of Curvilinearity. *Journal of Marriage and Family Sayı: 37 (2)*, 263-275.
- Şener, A. & Terzioğlu, G. (2008). Bazı sosyo-ekonomik ve demografik değişkenler ile iletişimin eşler arası uyuma etkisinin araştırılması. *Aile ve Toplum Dergisi, Sayı: 13(4)*, 7-20.
- Tutarel –Kışlak, Ş. & Çabukça, F. (2000). Empati ve demografik değişkenlerin evlilik uyumu ile ilişkisi. *Aile ve Toplum Dergisi*, 35-41.
- Yalçın, H. (2014). Evlilik Uyumu İle Sosyodemografik Özellikler Arasındaki İlişki. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi* 3 (1), 250-261.
- Yıldız, Y. (2012). İlişkiye İlişkin İnançların Evlilik Uyumunu Yordaması. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi*. Muğla, Türkiye.